

Razlike između američkog i europskog računovodstva

Živković, Vanja

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:198:075734>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

image not found or type unknown

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

Vanja Živković

ZAVRŠNI RAD
RAZLIKE IZMEĐU AMERIČKOG I EUROPSKOG
RAČUNOVODSTVA

Zagreb, 2018.

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT U ZAGREBU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINACIJE

ZAVRŠNI RAD
RAZLIKE IZMEĐU AMERIČKOG I EUROPSKOG
RAČUNOVODSTVA

Ime i prezime studenta: Vanja Živković

Matični broj studenta: 417/15-R

Mentor: dr. sc. Tamara Cirkveni Filipović, profesor visoke škole

Zagreb, 2018.

RAZLIKE IZMEĐU AMERIČKOG I EUROPSKOG RAČUNOVODSTVA

Sažetak

S obzirom na to da se nalazimo u doba kada proces globalizacije sve više dolazi do izražaja, ključni čimbenici za tržišnu utakmicu koju taj proces nameće svjetskom gospodarstvu jesu brzina i kvaliteta informacija. One su potrebne kako bi se provodilo kvalitetno upravljanje i kako bi društvo bilo u mogućnosti opstati u tržišnoj utakmici. Time se prisiljavaju investitori, kreditori, društva i svi drugi sudionici na sve veće preuzimanje rizika, pri čemu su za kvalitetno upravljanje rizicima ključne i kvalitetne informacije. Nositelji informacija za vanjske korisnike ponajprije su financijski izvještaji, ali su mnoge financijske prijevare i druge slične aktivnosti dovele do toga da korisnici financijskih informacija sumnjaju na istinitost i pouzdanost podataka. Kao posljedica toga javlja se stalna potraga za informacijama koje su najmanje podložne utjecaju alternativnih postupaka, metoda i politika, odnosno potraga za onim informacijama koje osiguravaju razumljivost, važnost, pouzdanost i usporedivost informacija.

Također, u praksi postoje velike razlike u financijskom izvještavanju društva u različitim zemljama što izaziva velike probleme za one koji ih pripremaju, konsolidiraju, revidiraju te interpretiraju. Različitost se, prije svega, odnosi na definicije te na priznavanje i vrednovanje određenih kategorija unutar financijskih izvještaja. Financijsko je izvještavanje jedno od područja u kojem postoje velike razlike između različitih zemalja koje koriste različite računovodstvene sustave te će u tu svrhu autor prikazati različitosti između američkog i europskog računovodstva.

Ključne riječi: općeprihvaćena računovodstvena načela, međunarodni standardi financijskog izvještavanja, harmonizacija, usporedni prikaz, financijsko izvještavanje

THE DIFFERENCES BETWEEN AMERICAN AND EUROPEAN ACCOUNTING

Summary

Given that we are in the time when the process of globalization is increasingly emerging, the key factors for the market game that this process imposes to the world economy are the speed and quality of information. They are needed to carry out quality management and that the company is able to survive in a the market game. This is forcing investors, lenders, societies and all other stakeholders to take risks, with the key being high quality information for quality risk management. Information providers for external users are primarily financial statements, but many financial frauds and other similar activities have led users of financial information to doubt the truthfulness and reliability of the data. As a consequence, a continuous search for information which is least susceptible to the impact of alternative procedures, methods and policies, or the search for information that provides for the intelligibility, importance, reliability and comparability of information. Also, in practice there are major differences in financial reporting of companies in different countries, which causes great problems for those who prepare, consolidate, revise and interpret them. Diversity is primarily related to definitions and to the recognition and evaluation of certain categories within the financial statements. Financial reporting is one of the areas where there are major differences between different countries that use different accounting systems and for this purpose the author will show differences between the US and the European accounting.

Key words: US Generally Accepted Accounting Principles, International Financial Reporting Standards, convergence, comparation, financial reporting

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	FASB - ODBOR ZA STANDARDE FINACIJSKOG RAČUNOVODSTVA.....	3
2.1.	Uloga Odbora	3
2.2.	Misija Odbora.....	3
2.3.	Članovi Odbora	4
2.4.	Savjetodavne skupine Odbora.....	4
3.	IASB – ODBOR ZA MEĐUNARODNE RAČUNOVODSTVENE STANDARDE	6
3.1.	Uloga Odbora	6
3.2.	Misija Odbora.....	6
3.3.	Članovi Odbora	7
3.4.	Savjetodavna tijela Odbora	7
4.	NORVALŠKI SPORAZUM	9
4.1.	Utjecaj harmonizacije MSFI-ja i US GAAP-ova	11
4.1.1.	<i>Utjecaj na korporativno upravljanje</i>	11
4.1.2.	<i>Utjecaj na investitore</i>	11
4.1.3.	<i>Utjecaj na tržište vrijednosnim papirima</i>	12
4.1.4.	<i>Utjecaj na računovođe</i>	12
4.2.	Pozitivne i negativne strane sporazuma	12
5.	OPĆEPRIHVACENA RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	14
5.1.	Pojam US GAAP-ova.....	14
5.2.	Temeljna pravila američkog računovodstva.....	15
6.	MEĐUNARODNI STANDARDI FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA.....	17
6.1.	Pojam MSFI-ja	17
6.2.	Značajke MSFI-ja.....	17
7.	FINACIJSKI IZVJEŠTAJI.....	19
7.1.	Bilanca.....	21
7.1.1.	<i>Bilanca prema MSFI-ima</i>	21
7.1.2.	<i>Bilanca prema US GAAP-ovima</i>	22
7.2.	Račun dobiti i gubitka	23
7.2.1.	<i>Račun dobiti i gubitka i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja prema MSFI-ima</i>	23
7.2.2.	<i>Račun dobiti i gubitka prema US GAAP-ovima</i>	24
7.3.	Izvještaj o novčanom toku.....	25
7.3.1.	<i>Izvještaj o novčanom toku prema MSFI-ima</i>	25
7.3.2.	<i>Izvještaj o novčanom toku prema US GAAP-ovima</i>	26
8.	PRIZNAVANJE I UTVRĐIVANJE VRIJEDNOSTI IMOVINE	27

8.1.	Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha	27
8.1.1.	<i>Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha prema MSFI-ima</i>	27
8.1.2.	<i>Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha prema US GAAP-ovima</i>	28
8.2.	Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	29
8.2.1.	<i>Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme prema MSFI-ima</i>	29
8.2.2.	<i>Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme prema US GAAP-ovima</i>	30
9.	UTVRĐIVANJE PRIHODA I RASHODA.....	31
9.1.	Utvrđivanje prihoda i rashoda prema MSFI-ima	32
9.2.	Utvrđivanje prihoda i rashoda prema US GAAP-ovima.....	33
10.	ZAKLJUČAK	35
11.	LITERATURA.....	37
12.	POPIS SLIKA I TABLICA.....	39

1. UVOD

Kako su Sjedinjene Američke Države (SAD) i Europska Unija (EU) najznačajnija svjetska tržišta kapitala, zadatak Odbora za standarde financijskog izvještavanja (eng. *Financial Accounting Standards Board*, FASB) i Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (eng. *International Accounting Standards Board*, IASB) jest njihovo približavanje. Sam pojam približavanja ne znači isto što i postojanje jedinstvenog seta standarda te se s razlogom postavlja pitanje u kojem smjeru će ići približavanje i da li je kompromis moguć. Kao najznačajnije sličnosti i različitosti navode se: računovodstveni okviri, pri čemu i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) i američka općeprihvaćena načela (US GAAP) imaju svaki svoj računovodstveni okvir kao osnovu za donošenje vlastitih standarda; elementi izvještavanja kod kojih nema vrlo bitnih razlika; povijesni trošak gdje MSFI-i dopuštaju naknadno vrednovanje imovine, dok US GAAP-ovi zabranjuju mogućnost naknadnog vrednovanja; te financijski izvještaji kod kojih društva koja ih sastavljaju prema MSFI-ima moraju sastaviti jedinstvene izvještaje, dok američka društva koja su registrirana kod *Securities and Exchange Commission* (SEC) moraju sastavljati izvještaje prema američkim načelima. Strana društva koja kotiraju na američkim burzama mogu svoje izvještaje sastavljati i prema drugim standardima, uz uvjet da usklade neto prihod i kapital prema američkim načelima kroz bilješke.

S obzirom na to da u praksi postoje velike različitosti u financijskom izvještavanju društva, dolazi do velikih problema. Ključne razlike na koje nailazimo jesu same definicije pojedinih stavki, kao i priznavanje i korištenje metoda vrednovanja određenih pozicija te vrednovanje pojedinih kategorija financijskih izvještaja. Primjena različitih računovodstvenih standarda u svijetu uvelike smanjuje koristi koje pružaju informacije sadržane u financijskim izvještajima. Iako se taj problem pokušavao riješiti harmonizacijom računovodstvenih standarda, ta ideja je zamijenjena idejom stvaranja jedinstvenog skupa visokokvalitetnih i globalnih standarda. Kako bi bilo lakše razumjeti razlike između američkog i europskog knjigovodstva, autor će pobliže približiti one ključne.

U svrhu boljeg shvaćanja razlika između američkog i europskog računovodstva autor će dati informacije o Odborima koji donose standarde i ukratko definirati koje su njihove uloge. Spomenuti će se i sporazum kojim je počelo približavanje američkih i europskih standarda, Norwalški sporazum, te će se pojasniti kako približavanje utječe na pojedine segmente u računovodstvu, kao i na same računovođe. Nadalje, objasniti će se što su to

američki i europski standardi te koje su ključne razlike među samim standardima i kojim se načelima vode kako bi daljnji tekst bio razumljiviji. Za one ključne razlike dati će se usporedba po pitanju samih financijskih izvještaja, odnosno bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku, nakon kojih se obrazlažu razlike koje se odnose na priznavanje i utvrđivanje vrijednosti imovine te priznavanje prihoda i rashoda.

2. FASB - ODBOR ZA STANDARDE FINANCIJSKOG RAČUNOVODSTVA

2.1. Uloga Odbora

FASB, odnosno Odbor za standarde financijskog računovodstva osnovan je 1973. godine kao neovisan i privatni sektor. Odbor je neprofitna organizacija sa sjedištem u Norwalku, Connecticut, čiji je zadatak izdavanje standarda financijskog računovodstva i financijskog izvještavanja za javna i privatna društva te za neprofitne organizacije koji se vode općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, odnosno US GAAP-ovima (eng. *Generally Accepted Accounting Principles*) kao svojim standardima.

Komisija za vrijednosne papire, odnosno SEC (eng. *Securities and Exchange Commission*), neovisno je tijelo koje se bavi zaštitom investitora i održavanjem poštenog, urednog i učinkovitog tržišta, kao i olakšanjem stvaranja kapitala. Ona priznaje FASB kao tijelo koje regulira standarde za javna društva. Standardi koje izdaje FASB također se koriste i u mnogim drugim organizacijama, kao što je državni Odbor za računovodstvo. FASB razvija i izdaje standarde kroz proces koji je namijenjen promicanju financijskog izvještavanja te pruža korisne informacije investitorima i drugim vanjskim korisnicima koji se služe financijskim izvještajima.

Financijska računovodstvena zaklada, odnosno FAF (eng. *Financial Accounting Foundation*), je tijelo koje financira i nadgleda FASB. Organizacija je osnovana 1972. godine kao samostalno i privatno tijelo, čije je sjedište, kao i FASB-u, u Norwalku, Connecticut. Zadatak ove organizacije jest nadzor, upravljanje, financiranje i imenovanje članova FASB-a i GASB-a (eng. *Governmental Accounting Standards Board*).

2.2. Misija Odbora

„Glavna misija FASB-a, GASB-a i FAF-a jest uspostavljanje i unaprjeđenje standarda financijskog računovodstva i financijskog izvještavanja kako bi se investitorima i drugim korisnicima financijskih izvještaja pružile korisne informacije te kako bi se sudionici educirali o tome kako razumjeti standarde i implementirati iste.“¹

¹ Financial Accounting Standards Board. Dostupno na: <https://www.fasb.org/home> (pristupljeno 17. kolovoza 2018.).

FASB, GASB te povjerenici i menadžment FAF-a doprinose misiji svaki sa svojom ulogom, a to su:

- FASB i GASB zaduženi su za postavljanje standarda
- menadžment FAF-a odgovoran je za pružanje strateških savjeta i usluga čime se podupire rad odbora
- povjerenici FAF-a su odgovorni za nadzor te za promicanje učinkovitog procesa postavljanja standarda.²

2.3. Članovi Odbora

Odbor se sastoji od sedam članova koji moraju biti u potpunosti neovisni te se radi toga od njih zahtijeva da prekinu sve odnose sa društvima i/ili institucijama gdje su bili zaposleni prije ulaska u Odbor. Iako imaju različita iskustva u prošlosti, svakome od njih briga o investitorima, vanjskim korisnicima i javnom interesu vezanom uz računovodstvo i financijsko izvještavanje predstavlja važnu ulogu. Također, svaki od članova Odbora mora vrlo dobro poznavati područja računovodstva, financija, poslovanja i istraživanja.

Kao što je prethodno navedeno, članove Odbora imenuje FAF čiji mandat traje pet godina. Kako bi se osiguralo široko područje djelovanja FASB-a, članovi Odbora predlažu se iz raznih javnih i privatnih društava, institucija, udruga i njima sličnih organizacija.

2.4. Savjetodavne skupine Odbora

Primarna uloga članova savjetodavnih skupina jest podijeliti svoja mišljenja i iskustva s Odborom koja se odnose na postojeće projekte, moguće nove projekte, praksu i primjenu novih standarda te na strateška i druga pitanja.

Savjetodavne skupine FASB-a uključuju:

- Savjetodavni odbor za financijske računovodstvene standarde (eng. *Financial Accounting Standards Advisory Council*) koji savjetuje FASB o

² Financial Accounting Standards Board. Dostupno na: <https://www.fasb.org/home> (pristupljeno 17. kolovoza 2018.).

tehničkim pitanjima, mogućim novim projektima, proceduralnim pitanjima koja zahtijevaju pozornost FASB-a

- Savjetodavni odbor investitora (eng. *Investor Advisory Committee*) koji pruža savjete sa stajališta investitora o postojećim i budućim projektima
- Savjetodavni odbor neprofitnih organizacija (eng. *Not-for-Profit Advisory Committee*) čija je uloga pružanje smjernica i davanje savjeta o postojećim i budućim projektima vezanim uz neprofitan sektor
- Savjetodavni odbor malih društava (eng. *Small Business Advisory Committee*) pruža savjete o projektima koji se odnose na očekivane troškove, složenost i prednost potencijalnih rješenja iz perspektive malih javnih društava.³

³ Financial Accounting Standards Board. Dostupno na: <https://www.fasb.org/home> (pristupljeno 17. kolovoza 2018.).

3. IASB – ODBOR ZA MEĐUNARODNE RAČUNOVODSTVENE STANDARDE

3.1. Uloga Odbora

1973. godine računovodstvena tijela Australije, Kanade, Francuske, Njemačke, Japana, Meksika, Nizozemske, Ujedinjenog Kraljevstva i Sjedinjenih Američkih Država sporazumom osnivaju IASC, Komitet za međunarodne računovodstvene standarde (eng. *International Accounting Standards Committee*). Komitet je 2001. godine promijenio naziv u Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, IASB (eng. *International Accounting Standards Board*) koji je usvojio MSFI-e (eng. *International Accounting Standards*) izdane od strane IASC-a.

IASB je neprofitna organizacija i neovisno tijelo koje je odgovorno za pripremu i izdavanje MSFI-ja. Svi sastanci koje vodi IASB održavaju se u javnosti i javno su emitirani. Izdavanje MSFI-ja, mora se pridržavati temeljitog i pravilnog procesa pri čemu Odbor svoju najveću pažnju predaje dioničkim društvima širom svijeta, uključujući investitore, analitičare, regulatore, voditelje poslovanja, računovodstvene standarde kao i samu računovodstvenu profesiju.

Odbor za tumačenja MSFI-ja, IFRIC, osnovan je 2002. godine kao zamjena Odboru za stalna tumačenja (eng. *Standing Interpretations Committee*) i pomaže IASB-u u uspostavi i poboljšanju standarda u korist korisnika izvještaja i revizora.

Za nadzor Odbora odgovoran je Nadzorni odbor (eng. *Monitoring Board*) koji je osnovan 2009. godine i čiji je zadatak osigurati da povjerenici izvršavaju svoje dužnosti kako je definirano. Također, nadležan je za imenovanje povjerenika Odbora.

3.2. Misija Odbora

Misija IASB-a je razviti kvalitetne standarde koji će donijeti transparentnost, odgovornost i učinkovitost na financijska tržišta širom svijeta. Rad Odbora pridonosi javnom interesu kroz poticanje povjerenja, rasta i dugoročne financijske stabilnosti u globalnom gospodarstvu.

- „MSFI-i transparentnost donose povećanjem međunarodne usporedivosti i kvalitete financijskih informacija, pri čemu omogućavaju investitorima i ostalim sudionicima na tržištu donositi kvalitetne ekonomske odluke.
- Odgovornost se jača smanjenjem dezinformiranja između pružatelja kapitala i ljudi kojima je taj novac povjeren te pružajući informacije potrebne za upravljanje.
- Standardi ekonomskoj učinkovitosti doprinose na način da investitorima pomažu pri analizi mogućnosti i rizika, čime se poboljšava raspodjela kapitala. Korištenje pouzdanog računovodstvenog 'jezika' društvima smanjuje troškove kapitala, kao i troškove međunarodnog izvještavanja.“⁴

Ciljevi IASB-a su: razvijati skup visoko kvalitetnih, razumljivih i globalno primjenjivih računovodstvenih standarda koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedive informacije u financijskim izvještajima i drugim financijskim izvještavanjima kako bi se pomoglo sudionicima u svjetskim tržištima kapitala i drugim korisnicima pri donošenju poslovnih odluka te unaprijediti korištenje i primjenjivanje tih standarda.

3.3. Članovi Odbora

Odbor se sastoji od nekoliko članova koji čine neovisnu skupinu stručnjaka s odgovarajućim, ali različitim praktičnim iskustvima te s različitog geografskog područja. Članovi svojim računovodstvenim znanjem sudjeluju u postavljanju standarda, njihovoj pripremi i reviziji. Odgovorni su za razvoj i objavu MSFI-ja, a imenuju ih povjerenici putem otvorenog procesa koji uključuje oglašavanje o slobodnim radnim mjestima i savjetovanje s bitnim organizacijama.

3.4. Savjetodavna tijela Odbora

S obzirom na to da Odbor surađuje sa širokim opsegom savjetodavnih odbora i tijela koji predstavljaju različite skupine investitora sa interesima u financijskim izvještajima ili pod njihovim utjecajem, oni su važni za prikupljanje podataka o radu IASB-a. Savjetodavni

⁴ International Financial Reporting Standards. Dostupno na: <http://archive.ifrs.org/About-us/> (pristupljeno 10. rujna 2018.)

odbori i tijela omogućuju učinkovito savjetovanje sa zainteresiranim stranama iz različitih područja.

Neka od savjetodavnih tijela IASB-a su:

- Savjetodavni forum za računovodstvene standarde (eng. *Accounting Standards Advisory Forum*) čiji je zadatak pružiti savjetodavni forum u kojem članovi mogu pridonijeti razvoju standarda
- Savjetodavno vijeće (eng. *The Advisory Council*)
- Savjetodavni odbor za tržišta kapitala (eng. *Capital Markets Advisory Committee*).

4. NORVALŠKI SPORAZUM

Odbori za računovodstvene standarde, FASB i IASB, dana 18. rujna 2002. godine sklopili su sporazum na temelju kojeg su obje strane pristale razvijati kvalitetne i zajedničke računovodstvene standarde koji će se moći koristiti kako i za domaće, tako i za inozemno financijsko izvještavanje, poznatom pod nazivom Norvalški sporazum. Na tome sastanku Odbori su se obvezali na potpuno usklađenje svojih postojećih standarda te usklađenje budućih programa kako bi se ta sukladnost nastavila održavati. Odbori su se također složili da će poduzeti sve mjere i resurse potrebne kako bi se ovaj pothvat izvršio.

„Kako bi FASB i IASB postigli potpunu sukladnost, usuglasili su se oko toga da će se poduzeti sljedeće:

- poduzimanje kratkoročnih projekata usmjerenih na uklanjanje različitosti između US GAAP-ova i MSFI-ja
- uklanjanje drugih različitosti između US GAAP-ova i MSFI-ja kroz koordinaciju budućih programa
- nastavljjanje napretka na zajedničkim projektima koji se trenutno odvijaju
- poticanje daljnje koordinacije svojih aktivnosti.“⁵

U veljači 2006. godine FASB i IASB su izdali Memorandum o razumijevanju (eng. *Memorandum of Understanding*) koji se temelji na tri načela:

- konvergencija računovodstvenih standarda najbolje se može postići kroz razvoj visoke kvalitete zajedničkih standarda
- pokušati eliminirati razlike između dva seta standarda koji zahtijevaju značajnu promjenu na način da se dođe do novog standarda koji bi pružio više informacija korisnicima izvještaja

⁵ Financial Accounting Standards Board. Dostupno na: <https://www.fasb.org/home> (pristupljeno 22. studenog 2018.).

- zadovoljavanje potreba investitora i vanjskih korisnika podrazumijeva da bi Odbori trebali konvergenciju izvršiti na način da standarde kojima je potrebna izmjena zamijene sa zajedničkim novim standardima.⁶

S obzirom na velik napredak koji su Odbori postigli do 2007. godine, SEC je odlučio da strana društva koja su registrirana u SAD-u mogu koristiti MSFI-e kao svoje računovodstvene standarde. Isto tako, Europska Komisija traži od EU da ukloni potrebu da američka društva čiji vrijednosni papiri kotiraju na europskim tržištima kapitala sastavljaju financijske izvještaje u skladu s US GAAP-ovima, već da ih usklade s MSFI-ima. S obzirom na to da je korištenjem MSFI-ja olakšan pristup tržištu kapitala, kao i ulazak na velika svjetska tržišta, sve više zemalja počinje usvajati MSFI-e kao svoje temeljne standarde.

2006. godine objavljeni su ključni ciljevi koji su putem glavnih projekata trebali biti ostvareni do 2008. godine. Na sastanku u travnju 2008. godine, Odbori su se usuglasili oko prioriteta i ciljeva koji se na temelju navedenih projekata trebaju postići do 2011. godine. Također, dogovoreno je kako je glavni cilj tih projekata pružiti zajedničke standarde koja će koristiti sva društva diljem svijeta.

Danas, Odbori su u sedam od jedanaest područja uspjeli doći do novih zajedničkih standarda, odnosno, obje strane su prihvatile pronađena rješenja u tim područjima, dok se ostala četiri područja nalaze u različitim fazama razvoja. Oba Odbora prate međusoban napredak kako bi se razlike smanjile u najkraćem roku i dugoročno olakšao razvoj novih zajedničkih standarda.

Harmonizacija računovodstvenih standarda temelji se na tome da se ona može najbolje usavršiti tokom određenog vremena kroz koje će se razvijati kvalitetni zajednički standardi te da uklanjanje standarda s obje strane nije efikasno. Smatra se da je rješenje izdavanje novih standarda putem kojih će se sastavljati financijska izvješća koja će pružiti kvalitetnije informacije korisnicima. Unatoč tome što su istraživanja pokazala da je kvaliteta financijskih izvještaja i samog računovodstva bolja kod primjene MSFI-ja, zbog velikih razlika između dva navedena Odbora, harmonizacija zasigurno neće biti laki zadatak. S obzirom na navedeno, FASB je pokazao zabrinutost po pitanju implementacije zajedničkih standarda te smatra kako bi IASB trebao prihvatiti neke od US GAAP-ova u cilju da se

⁶ Financial Accounting Standards Board. Dostupno na: <https://www.fasb.org/home> (pristupljeno 23. kolovoza 2018.).

zadovolje američki korisnici izvještaja i računovođe. S pravnog motrišta, društva će biti prisiljena otkriti informacije o ugovorima s kupcima koje će uključivati značajna mišljenja pri primjeni standarda na tim ugovorima.

4.1. Utjecaj harmonizacije MSFI-ja i US GAAP-ova

Usklađenje ovih standarda financijskog izvještavanja ima posljedice na računovodstvenu raznolikost svijeta i uvelike utječe na korporativno upravljanje, investitore, tržište vrijednosnim papirima kao i na same računovođe. Harmonizacija računovodstvenih standarda utječe na stavove računovođa i financijskih stručnjaka o usklađenju međunarodnog računovodstva iz razloga što se pritom utječe na kvalitetu samih standarda.

Standardi i način financijskog izvještavanja razlikuju se od zemlje do zemlje što dovodi do nedosljednosti te ona postaje sve veći problem za investitore kada razmišljaju o financiranju drugih društava koja se koriste standardima zemlje u kojoj posluju. „Glavna razlika između MSFI-ja i US GAAP-ova leži u pristupima: US GAAP-ovi se temelje na računovodstvenim pravilima, dok se MSFI-i temelje na računovodstvenim načelima; US GAAP-ovi se sastoje od složenog skupa smjernica koje služe kako bi se utvrdila pravila i kriteriji za različite situacije, a MSFI-i započinju sa ciljevima kvalitetnog izvještavanja te zatim daju smjernice o tome kako se određeni ciljevi primjenjuju na određene situacije.“⁷

4.1.1. Utjecaj na korporativno upravljanje

Korporativno upravljanje imat će koristi od jednostavnijih pravila i uporabe istih u praksi koja će se koristiti u svim zemljama svijeta. Promjena će omogućiti menadžmentu povećanje kapitala uz niže kamatne stope pri čemu će rizik i troškovi poslovanja biti smanjeni.

4.1.2. Utjecaj na investitore

Investitori će se morati dodatno educirati kako bi bili u mogućnosti čitati i razumjeti računovodstvene standarde i financijske izvještaje koji će pratiti zajedničke računovodstvene standarde. Isto tako, pružit će se vjerodostojnije informacije korisnicima izvještaja te će proces sastavljanja samih financijskih izvještaja biti jednostavniji jer neće

⁷ Investopedia. Dostupno na: www.investopedia.com/articles/economics/ (pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

biti potrebe za pretvorbom u standarde određene zemlje. Novi standardi također bi mogli povećati međunarodni tok kapitala.

4.1.3. Utjecaj na tržište vrijednosnim papirima

Na tržištima kapitala smanjit će se troškovi ulaska na strana tržišta. S obzirom na to da će se u slučaju harmonizacije standarda sva tržišta pridržavati istih pravila i istih standarda, tržištima će biti omogućeno natjecanje na međunarodnoj razini što će rezultirati povećanjem globalnih investicijskih mogućnosti.

4.1.4. Utjecaj na računovođe

Prijelaz sa postojećih standarda na međunarodne, za računovođe će iziskivati dodatan napor jer će biti prisiljeni naučiti nove standarde, no to će ujedno dovesti do dosljednosti u računovodstenoj praksi.

4.2. Pozitivne i negativne strane sporazuma

„Argumenti za konvergenciju su:

- jasnoća izvještaja
- moguća pojednostavljenja
- transparentnost
- usporedivost računovodstva i financijskog izvještavanja među zemljama.

Navedeno će rezultirati povećanjem protoka kapitala i međunarodnih ulaganja koja će dodatno smanjiti kamatne stope i dovesti do gospodarskog razvoja određenih država i društava u tim zemljama. Pravovremene i dostupne informacije će omogućiti svim zainteresiranim stranama učinkovitiji proces. Također, nove mjere zaštite će biti uspostavljene kako bi se spriječio gospodarski i ekonomski slom.“⁸

⁸ Investopedia. Dostupno na: www.investopedia.com/articles/economics/ (pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

„Argumenti protiv konvergencije su:

- nespremnost različitih zemalja uključenih u proces suradnje na temelju različitih kultura, etike, standarda, uvjerenja, tipova ekonomije, političkih sustava i sličnog
- vrijeme koje će biti potrebno za implementaciju novog sustava računovodstvenih pravila i standarda.“⁹

⁹ Investopedia. Dostupno na: www.investopedia.com/articles/economics/ (pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

5. OPĆEPRIHVAĆENA RAČUNOVODSTVENA NAČELA

5.1. Pojam US GAAP-ova

US GAAP-ovi čine skup pravila i načela koja obuhvaćaju detaljan, složen i pravni okvir za poslovno i korporativno računovodstvo, a sastoje se od: Standarda financijskog izvještavanja (eng. *Statements of Financial Accounting Standards*), Konceptata financijskog računovodstva (eng. *Statements of Financial Accounting Concepts*), Sažetaka Odbora za hitna pitanja, Interpretacija te Mišljenja. Američki Zakon zahtijeva da US GAAP-ove koriste ona društva koja objavljuju svoje financijske izvještaje i društva čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi.

„US GAAP-ovi uključuju sljedeća načela:

- Načelo pravilnosti – računovođe se moraju strogo pridržavati propisanih pravila i propisa.
- Načelo dosljednosti – odnosi se na dosljednost u primjeni standarda financijskog izvještavanja.
- Načelo istinitosti – računovođe se obvezuju na prikaz istinitih podataka i nepristranosti.
- Načelo ustrajnosti metoda – odabrane metode se primjenjuju u pripremi svih financijskih izvještaja i moraju biti sukladne sa standardima.
- Načelo bez naknade – svi aspekti društva su iskazani bez mogućnosti nadoknade dugovanja.
- Načelo razboritosti – pretpostavke ne utječu na izvještavanje financijskih podataka.
- Načelo kontinuiteta – vrednovanjem imovine se pretpostavlja da se poslovanje društva nastavlja.
- Načelo periodičnosti – financijsko izvještavanje je podijeljeno u standardne računovodstvene vremenske periode.

- Načelo materijalnosti – financijski izvještaji u potpunosti opisuju stanje društva.
- Načelo dobre vjere – pretpostavlja se da sve uključene strane djeluju i sudjeluju pošteno.“¹⁰

Vanjski korisnici su pomoću US GAAP-ova u mogućnosti lakše usporediti financijske izvještaje i sa sigurnošću se osloniti na podatke koji su navedeni u njima te je time omogućena brža i točnija usporedivost dvaju ili više društava. Također, društva koja su dosljedna u korištenju US GAAP-ova mogu lakše procijeniti strateške i poslovne mogućnosti.

5.2. Temeljna pravila američkog računovodstva

Osim prethodno navedenih deset načela, US GAAP-ovi se temelje na tri pravila pomoću kojih se izbjegava pogrešno računovodstveno i financijsko izvještavanje. Ta pravila čine dosljedne računovodstvene standarde i standarde izvještavanja bez kojih bi računovođe mogli koristiti zabranjene metode pomoću kojih bi 'uljepšali sliku' financijskog stanja društva i time doveli vanjske korisnike do pogrešnih informacija.

„Tri pravila čine:

- Osnovna računovodstvena načela i smjernice – Prethodno navedenih deset načela odvajaju transakcije društva od privatnih transakcija, standardiziraju se valute korištene u izvještajima te definiraju specifične periode financijskog izvještavanja. Oslanjaju se na uspostavljene prakse kojima se reguliraju troškovi, kontinuitet poslovanja, priznavanje prihoda te profesionalna prosudba.
- Pravila i standardi izdane od strane FASB-a – FASB izdaje komplet pravila poznatih pod nazivom *FASB Accounting Standards Codification* koji uključuju standarde temeljene na računovodstvenim praksama.
- Općeprihvaćene industrijske prakse – S obzirom na to da ne postoji univerzalan model US GAAP-ova kojima bi se pokrile sve industrije,

¹⁰ Accounting.com. Dostupno na: www.accounting.com/resources/gaap/ (pristupljeno 22. studenog 2018.)

određena društva vode se praksama specifičnim za njihovu djelatnost i osmišljenim tako da odražavaju složenosti različitih poslovanja.“¹¹

¹¹ Accounting.com. Dostupno na: www.accounting.com/resources/ (pristupljeno 24. rujna 2018.)

6. MEĐUNARODNI STANDARDI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

6.1. Pojam MSFI-ja

MSFI-i su pravila koja slijede računovođe kako bi stanja u knjigama bila usporediva, razumljiva, pouzdana i relevantna za unutarnje i vanjske korisnike, a sastoje se od: MSFI-ja, Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS-a) te Tumačenja Odbora za tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Podrazumijevaju dogovorena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji računovodstvenih stavki društava. Sukladno promjenama u okruženju, kao što su neujednačen makroekonomski razvoj, ubrzan razvoj financijskih tržišta kapitala i slično, standardi se kontinuirano nadopunjuju. Razvoj MSFI-ja ukazuje na transformaciju financijskog izvještavanja s multinacionalnih računovodstvenih standarda prema jedinstvenim svjetskim računovodstvenim standardima.

Izdani su kako bi se osigurao zajednički globalni jezik za poslovne događaje te kako bi stanja društava bila usporediva među državama te su posebno važni za društva koja posluju u različitim zemljama. Očekuje se da će usvajanje MSFI-ja u svijetu biti korisno investitorima i drugim korisnicima financijskih izvještaja, pri čemu bi se smanjili troškovi uspoređivanja alternativnih ulaganja i povećala bi se kvaliteta informacija te će i sama društva imati koristi s obzirom na to da će ulagači biti spremniji na financiranje.

6.2. Značajke MSFI-ja

- „Fer prezentiranje – Zahtijeva da se poslovni događaji prikazuju u skladu s definicijama i kriterijima priznavanja imovine, obveza, prihoda i rashoda u okviru MSFI-ja.
- Neograničenost vremena poslovanja – Financijski izvještaji moraju se sastavljati na osnovi neograničenog vremena poslovanja i da će se poslovanje nastaviti u budućnosti.
- Računovodstvena osnova nastanka događaja – učinci transakcija i drugih događaja se priznaju kada su stvarno nastali, a ne kada se novac primio, odnosno isplatio.

- Učestalost izvještavanja – Zahtijeva se da se najmanje jednom godišnje objave cjeloviti financijski izvještaji, a društva koja kotiraju na burzi objavljuju i privremene financijske izvještaje.
- Usporedne informacije – U financijskim izvještajima moraju biti prikazani i usporedni podaci u odnosu na prethodno razdoblje za sve iznose iskazane u financijskim izvještajima tekućeg razdoblja.
- Dosljedno prezentiranje – Zahtijeva se dosljedna primjena jednom uspostavljenih računovodstvenih politika.
- Značajnost i sažimanje – Društva se moraju pridržavati svih pravila koja imaju važnu ulogu u stvaranju realne slike tog društva.“¹²

¹² Perkušić D. (2016.). Osnove računovodstva. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije

7. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski izvještaji prema MSFI-ima trebaju biti jedinstveni te pratiti pravila tih standarda. Društva koja su registrirana kod SEC-a svoje izvještaje sastavljaju prema US GAAP-ovima. Strana društva koja posluju na američkim burzama u mogućnosti su svoje izvještaje sastavljati i prema nekim drugim standardima (kao što su MSFI-i), uz uvjet da svoje neto prihode i kapital usklade prema US GAAP-ovima u bilješkama.

Iako se prevedno na hrvatski jezik nazivi izvještaja ne razlikuju, u engleskom jeziku ipak postoji određena razlika u nazivima te je u tu svrhu napravljena sljedeća tablica.

Tablica 1: Usporedni prikaz naziva osnovnih financijskih izvještaja

VRSTA IZVJEŠTAJA	MSFI	US GAAP
Bilanca	Statement of financial position at the end of the period	Balance sheet
Račun dobiti i gubitka	Statement of profit and loss and other comprehensive income for the period	Income statement
Izvještaj o promjenama kapitala	Statement of changes in equity for the period	Statement of changes in equity
Izvještaj o novčanom toku	Statement of cash flows for the period	Statement of cash flows
Bilješke	Notes	Notes to financial statements

Izvor: Prilagođeno prema: Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

Sastavljanje financijskih izvještaja prema MSFI-u vodi se pretpostavkom neograničenog vremena poslovanja i na taj način se i pripremaju. Naravno, postoji iznimka,

a to je ako menadžment odluči drukčije ili nema druge mogućnosti osim likvidirati društvo i zaustaviti trgovanje vrijednosnim papirima društva na burzama. Jedan od primarnih zahtjeva MSFI-ja jest taj da financijski izvještaji moraju prikazivati istinit i fer prikaz svih stavaka. „MSFI-i zahtijevaju da društvo najmanje sastavi sljedeće: dva izvještaja o financijskom položaju, dva izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, dva izvještaja o promjenama kapitala, dva izvještaja o novčanom toku te bilješke povezane uz iste.“¹³ Razlog zbog kojeg se zahtijevaju dva seta izvještaja leži u tome što se od društva traži usporedni prikaz tekuće i prethodne godine kako bi i unutarnji i vanjski korisnici tih izvještaja bili u mogućnosti dobiti širi spektar informacija i usporediti iste. „Društvo mora jasno definirati svaki financijski izvještaj. Također, u financijskim izvještajima moraju biti vidljive sljedeće informacije:

- naziv subjekta koji izdaje financijske izvještaje i svaku promjenu vezanu uz naziv
- informaciju o tome da li se navedeni financijski izvještaji odnose na jedno društvo ili na više društava, odnosno skupinu društava
- datum završetka izvještajnog razdoblja, odnosno razdoblje obuhvaćeno financijskim izvještajima
- valuta u kojoj su sastavljeni ti financijski izvještaji
- razina zaokruživanja koja se koristila u prikazivanju iznosa.“¹⁴

Kao i kod sastavljanja financijskih izvještaja prema MSFI-u, financijski izvještaji koji se sastavljaju prema US GAAP-ovima se također pripremaju na osnovi neograničenog vremena poslovanja. US GAAP-ovi zahtijevaju da se set izvještaja sastoji od: izvještaja o financijskom položaju na kraju razdoblja, računa dobiti i gubitka te izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama kapitala, izvještaja o novčanim tokovima te bilješki uz financijske izvještaje. Za razliku od MSFI-ja, od društava se ne zahtijeva usporedni prikaz prošle i tekuće poslovne godine, ali je poželjno da se napravi.

¹³ Međunarodni računovodstveni standard 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja (MRS 1). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

¹⁴ Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

7.1. Bilanca

7.1.1. Bilanca prema MSFI-ima

Društvo u izvještaju o finansijskom položaju prikazuje kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu te kratkoročne i dugoročne obveze. Načela koja se koriste u sastavljanju ovog finansijskog izvještaja jesu načelo rastuće likvidnosti i načelo padajuće ročnosti. Aktiva se sastavlja počevši od najmanje likvidne imovine, one dugotrajne, te se kreće prema imovini višeg stupnja likvidnosti, odnosno kratkotrajnoj imovini, do novca u blagajni kao najvišem stupnju likvidnosti. Pasiva se sastavlja počevši od stavki koje dospijevaju u što dužem roku poput stavki kapitala (koje ostaju sve dok društvo posluje), zatim se evidentiraju dugoročne pa kratkoročne obveze.

Unatoč tome što MSFI-i zahtijevaju da određene stavke budu prikazane, nema propisane forme te su dopuštena dva oblika, jednostrani i dvostrani oblik. Također, MSFI-i zahtijevaju da se bilanca, odnosno aktiva i pasiva vode načelom bilančne ravnoteže, što znači da imovina mora biti u ravnoteži sa izvorima iz kojih se nabavlja.

„Stavke koje moraju biti sadržane u izvještaju o finansijskom položaju su:

- nekretnine, postrojenja i oprema
- ulaganja u nekretnine
- nematerijalna imovina
- finansijska imovina
- ulaganja obračunana metodom udjela
- biološka imovina
- zalihe
- potraživanja od kupaca i ostala potraživanja
- novac i novčani ekvivalenti
- ukupna imovina namijenjena prodaji

- obveze prema dobavljačima i ostale obveze
- financijske obveze
- obveze i imovina na osnovi tekućih poreza (definiranih u MRS 12)
- odgođene porezne obveze i odgođena porezna imovina (definirana u MRS 12)
- obveze uključene u skupine za otuđenje
- manjinski udjeli iskazani u kapitalu
- izdani kapital i rezerve koji pripadaju vlasnicima matice društva.¹⁵

7.1.2. Bilanca prema US GAAP-ovima

Za razliku od MSFI-ja, gdje se izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja sastavlja na temelju načela rastuće likvidnosti i načela padajuće ročnosti, kod US GAAP-ova nailazi se na obrnutu situaciju. Naime, US GAAP-ovi zahtijevaju da se izvještaj o financijskom položaju vodi načelima padajuće likvidnosti i rastuće ročnosti, pri čemu se aktiva sastavlja s najlikvidnijom imovinom na početku te je slijede kratkotrajna i dugotrajna imovina kao ona imovina koja je najmanje likvidna. Pasiva se sastavlja na način da se najprije stavljaju tekuće obveze, one koje najprije dospijevaju, te zatim dugoročne obveze i kapital koji dospijeva u najdužem roku.

Forma izvještaja o financijskom položaju nije propisana, već je odraz računovodstvene tradicije. I US GAAP-ovi, kao i MSFI-i, dopuštaju da se ovaj izvještaj sastavi u obliku jednostranog ili dvostranog pregleda.

¹⁵ Međunarodni računovodstveni standard 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja (MRS 1). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

7.2. Račun dobiti i gubitka

7.2.1. Račun dobiti i gubitka i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja prema MSFI-ima

„Račun dobiti i gubitka i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja mogu biti prikazani kao dva zasebna izvještaja (kao račun dobiti i gubitka i kao izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti) ili se mogu prikazati kao jedan cjeloviti izvještaj.“¹⁶ MSFI-i dobit ili gubitak definiraju kao ukupne prihode umanjene za rashode, isključujući komponente ostale sveobuhvatne dobiti, pri čemu ostalu sveobuhvatnu dobit definiraju kao stavke prihoda i rashoda koje se ne priznaju u računu dobiti i gubitka. Kao i kod izvještaja o financijskom položaju, nije definirana forma izvještaja unatoč tome što se zahtijevaju određene stavke.

Pri sastavljanju računa dobiti i gubitka dopuštene su dvije metode koje se smiju koristiti, a to su metoda razvrstavanja rashoda po prirodnim vrstama i metoda razvrstavanja rashoda po funkciji. Ako se društvo odluči za metodu razvrstavanja rashoda po prirodnim vrstama, tada ono daje dodatne informacije o prirodi troškova, poput amortizacije i troškova zaposlenika.

„Pored stavki koje zahtijevaju drugi MSFI-evi, dio o dobiti ili gubitku ili račun dobiti i gubitka uključuje sljedeće stavke:

- prihodi
- udjele u dobiti ili gubicima pridruženih društava i zajedničkih poduhvata (obračunatih metodom udjela)
- financijske troškove
- dobitak ili gubitak povezan sa reklasifikacijom financijske imovine
- porezni rashodi
- jedan iznos za ukupna obustavljena poslovanja.“¹⁷

¹⁶ Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

¹⁷ Međunarodni računovodstveni standard 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja (MRS 1). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

„Dio koji se odnosi na ostalu sveobuhvatnu dobit treba sadržavati sljedeće:

- stavke ostale sveobuhvatne dobiti klasificirane po prirodi
- udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pridruženih društava i zajedničkih pothvata, obračunatih metodom udjela.“¹⁸

„Račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, pored dijela o dobiti ili gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, mora prikazati i:

- dobit ili gubitak
- ukupnu ostalu sveobuhvatnu dobit
- sveobuhvatnu dobit razdoblja (zbroj dobiti ili gubitka i ukupne ostale sveobuhvatne dobiti).“¹⁹

7.2.2. Račun dobiti i gubitka prema US GAAP-ovima

Prema US GAAP-ovima, kada govorimo o računu dobiti i gubitka, slična je situacija kao i kod istog izvještaja koji se priprema prema MSFI-ima – društvo također može izabirati hoće li prezentirati račun dobiti i gubitka i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kao jedan izvještaj ili će ta dva izvještaja prikazati kao dva zasebna izvještaja. Ovaj izvještaj se može prikazati na način da su troškovi razvrstani po funkciji, pri čemu je od svote troškova oduzeta svota ukupnih prihoda i na taj se način dobije svota dobiti prije oporezivanja, ili na način da se razdvoje operativne i neoperativne aktivnosti prije prikazivanja bruto dobiti.

Za razliku od računa dobiti i gubitka prema MSFI-u, US GAAP-ovi ne zahtijevaju da se troškovi razvrstavaju prema prirodnim vrstama ili prema funkciji. Također, račun dobiti i gubitka može biti sastavljen uz primjenu metode prodanih učinaka ili na način da se svi prihodi nalaze na jednom mjestu i svi rashodi na jednom mjestu.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti sastoji se od svih promjena kapitala, izuzevši ulaganja vlasnika i raspodjele vlasnicima. Ostala sveobuhvatna dobit uključuje prihode,

¹⁸ Međunarodni računovodstveni standard 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja (MRS 1). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

¹⁹ Međunarodni računovodstveni standard 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja (MRS 1). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

rashode, dobitke i gubitke koji su uključeni u sveobuhvatnu dobit, ali su isključeni iz neto dobiti. „Neke od stavki koje je potrebno uključiti u sveobuhvatnu dobit su:

- dobiti i gubici iz deviznog poslovanja
- dobiti i gubici u deviznim poslovanjima unutar društva, a koje se odnose na dugoročne investicije
- prijelazna imovina i obveze povezane s mirovinom
- naknadno smanjenje ili povećanje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju.“²⁰

7.3. Izvještaj o novčanom toku

7.3.1. Izvještaj o novčanom toku prema MSFI-ima

MSFI-i sadrže poseban standard koji se odnosi na izvještaj o novčanom toku, a to je MRS 7- Izvještaj o novčanom toku. „Ovaj izvještaj sadrži povijesne priljeve i odljeve novaca i novčanih ekvivalenata koji obuhvaćaju gotovinu i depozite po viđenju, zajedno s kratkoročnim, visoko likvidnim ulaganjima koja se lako mogu pretvoriti u novac te koji su podložni zanemarivom riziku od promjene vrijednosti.“²¹ Standard upućuje na to da se ulaganje smatra novčanim ekvivalentom kada ima dospijeće unutar tri mjeseca.

Aktivnosti koje su prikazane u izvještaju razvrstavaju se u tri skupine, a to su: poslovne, investicijske i financijske aktivnosti. Svi novčani tokovi iskazuju se u bruto iznosu. Novčani tokovi se mogu prikazati korištenjem dviju metoda:

- direktna metoda
- indirektna metoda.

Prilikom korištenja indirektna metode od društva se zahtijeva da ono prikaže usklađenje dobiti ili gubitka s neto novčanim tokovima.

²⁰ Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

²¹ Međunarodni računovodstveni standard 7 - Izvještaj o novčanom toku (MRS 7). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias7> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

Plaćene i primljene kamate i dividende mogu se svrstati kao poslovna, investicijska ili financijska aktivnost pri čemu društvo mora biti dosljedno u svrstavanju tih aktivnosti.

7.3.2. Izvještaj o novčanom toku prema US GAAP-ovima

Izvještaj o novčanom toku definiran je američkim standardom ASC 230 - Izvještaj o novčanom toku. Primaran cilj ovog američkog standarda jest pružiti relevantne informacije o priljevima i odljevima novca društva u određenom razdoblju. „Pružanje ovih informacija pomaže investitorima, kreditorima i ostalim korisnicima ovog financijskog izvještaja procijeniti sljedeće:

- sposobnost društva u stvaranju budućeg pozitivnog neto novčanog toka
- sposobnost društva da ispuni svoje obveze i isplati dividende te zadovolji potrebe vanjskih korisnika
- razloge razlika između neto prihoda i povezanih gotovinskih primitaka i izdataka
- učinke na financijski položaj društva i njegovih novčanih i nenovčanih ulaganja i financijskih transakcija tijekom razdoblja.“²²

Za razliku od MSFI-ja, depoziti po viđenju su uključeni u obveze te se iz tog razloga ne nalaze u ovom izvještaju. Isto tako, prema US GAAP-ovima, zahtijeva se da se primljene i plaćene kamate i primljene dividende klasificiraju kao poslovne aktivnosti, dok se isplaćene dividende svrstavaju u financijske aktivnosti.

Kao i kod ovog izvještaja prema europskim standardima, aktivnosti se prikazuju u tri skupine: poslovne, investicijske i financijske te se pri sastavljanju koriste iste metode, direktna i indirektna metoda. Također, novčani tokovi se iskazuju u bruto svoti.

²² Accounting Standards Codification 230 - Izvještaj o novčanom toku (ASC 230). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/fasb/presentation/asc230> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

8. PRIZNAVANJE I UTVRĐIVANJE VRIJEDNOSTI IMOVINE

Postoje određene sličnosti između US GAAP-ova i MSFI-ja kada je riječ o zalihama, kao na primjer da je trošak primarna osnova za vrednovanje zaliha. No, postoje i neke različitosti, pri čemu je jedna od njih uporaba LIFO metode (eng. *Last-in, first-out*).

8.1. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha

8.1.1. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha prema MSFI-ima

Cilj MRS-a 2 - Zalihe je propisati pravila vrednovanja i upravljanja zalihama te dati smjernice za određivanje troškova i njezino naknadno priznavanje, uključujući svaku vrijednost koja se otpisuje na neto utrživu vrijednost. Početno vrednovanje zaliha obavlja se po nižoj od troška nabave i neto utrživoj vrijednosti, odnosno vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove dovršenja i troškove potrebne kako bi se ostvarila prodaja tih zaliha. „Trošak zaliha uključuje sve troškove nastale u svezi s tom imovinom, uključujući troškove kupnje, troškove pretvorbe, kao i ostale troškove nastale prilikom dovođenja zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i u njihovo sadašnje stanje.“²³

MSFI-i kategoriziraju zalihe kao imovinu koja se:

- posjeduje za prodaju u redovnom tijeku poslovanja
- nalazi u procesu proizvodnje i kao takva će se prodati
- očituje u obliku materijala ili materijala koji se treba koristiti u proizvodnom procesu.

Trošak zaliha utvrđuje se na temelju dviju metoda koje MSFI-i dopuštaju, a to su:

- FIFO metoda (eng. *First-in, first-out*)
- metoda prosječno ponderiranog troška.

Društvo je dužno koristiti istu metodu za sve zalihe koje imaju sličnu prirodu i uporabu, gdje se za zalihe koje nemaju sličnu prirodu i uporabu smiju koristiti različite metode.

²³ Međunarodni računovodstveni standard 2 - Zalihe (MRS 2). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias2> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

MSFI-i govore kako zalihe mogu uključivati i nematerijalnu imovinu koja se proizvodi kako bi se preprodala, kao na primjer softver. Također, govore kako zalihe uključuju i nekretnine koje su kupljene s namjerom preprodaje. Međutim, kao zalihe se ne priznaje financijska imovina namijenjena prodaji.

8.1.2. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti zaliha prema US GAAP-ovima

Američki standard odgovoran za zalihe je ASC 330 - Zalihe. Kao i kod MSFI-ja, trošak nabave zaliha prema US GAAP-ovima također uključuje sve troškove koji su izravno povezani s dovođenjem tih zaliha u sadašnje stanje i na sadašnju lokaciju. Za razliku od MSFI-ja, zalihe koje se vrednuju temeljem LIFO metode, mjere se po nižoj od troška nabave i neto utržive vrijednosti zaliha, dok se zalihe koje se vrednuju prema ostalim metodama, isto kao i kod MSFI-ja, mjere se po nižoj od vrijednosti troška i neto prodajnoj vrijednosti.

Definicija zaliha prema US GAAP-ovima je vrlo slična kao i kod MSFI-ja. „Zalihe su imovina:

- koja se drži radi daljnje prodaje u redovnom tijeku poslovanja
- u procesu proizvodnje
- koja se koristi se pri proizvodnji robe ili usluga raspoloživih za prodaju.“²⁴

Jedna od najvećih razlika između američkog i europskog računovodstva jest to što US GAAP-ovi dopuštaju primjenu LIFO metode. Stoga, metode koje se koriste za utvrđivanje troška zaliha su:

- FIFO metoda
- LIFO metoda
- metoda prosječno ponderiranog troška.

Za razliku od MSFI-a, društva nisu obvezna koristiti istu metodu za zalihe slične prirode i uporabe.

²⁴ Accounting Standards Codification 330 - Zalihe (ASC 330). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/fasb/assets/asc330> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

8.2. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

8.2.1. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme prema MSFI-ima

Ovu vrstu imovine definira MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Taj standard opisuje računovodstveni postupak, početno mjerenje, naknadno vrednovanje, kao i amortizaciju ove vrste imovine. Početno se vrednuju po trošku nabave, a amortiziraju se na način da se amortizacijski iznos ove imovine raspoređuje na osnovi korisnog vijeka trajanja. Glavna pitanja ovog standarda jesu priznavanje imovine, utvrđivanje amortizacije i njihove knjigovodstvene vrijednosti te gubici od umanjenja vrijednosti imovine.

„Stavke nekretnina, postrojenja i oprema trebaju se priznati kao imovina:

- kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane s imovinom pritjecati u društvo
- kada se trošak imovine može pouzdano izmjeriti.“²⁵

Ovaj standard razlikuje i dopušta dva računovodstvena modela naknadnog vrednovanja:

- Model troška – imovina se iskazuje po trošku nabave umanjenom za vrijednost amortizacije.
- Model revalorizacije – imovina se iskazuje po revaloriziranom iznosu koju čini njezina fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za naknadnu amortizaciju i za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti, pod uvjetom da se fer vrijednost imovine može pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja ova vrsta imovine se amortizira na osnovi svog korisnog vijeka trajanja. „Potrebno je da se, barem, na kraju svake poslovne godine pregleda preostala vrijednost i korisni vijek trajanja imovine te ukoliko se očekivanja razlikuju od prethodnih godina, potrebno je svaku promjenu procjene vrijednosti iskazati prema MRS-u

²⁵ Međunarodni računovodstveni standard 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (MRS 16). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias16> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.“²⁶ Prema ovome standardu, dopuštene metode amortizacije jesu linearna metoda, ubrzana metoda te metoda jedinice proizvoda. Trošak amortizacije za svako se razdoblje priznaje u računu dobiti i gubitka, ukoliko nije uključen u knjigovodstvenu vrijednost druge imovine, na primjer zaliha.

8.2.2. Priznavanje i utvrđivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme prema US GAAP-ovima

Slično kao i kod ove vrste imovine koju prate MSFI-i, cilj američkog standarda ASC 360 - Nekretnine, postrojenja i oprema je propisati pravila za priznavanje ove vrste imovine i njezine knjigovodstvene vrijednosti te utvrđivanje metoda amortizacije. Početno se vrednovanje, kao i kod MSFI-ja, obavlja na temelju troška nabave te se priznavanje stavki kao imovine definira na isti način:

- vjerojatno će da će ekonomske koristi od te imovine pritjecati u društvo
- trošak imovine se može pouzdano izmjeriti.

Kod naknadnog vrednovanja ove imovine primjenjuje se model troška. Jedna od temeljnih razlika između ova dva računovodstva ovakve vrste imovine je to što u američkom računovodstvu nije dozvoljena revalorizacija.

Nekretnine postrojenja i oprema se amortiziraju tijekom očekivanog korisnog vijeka trajanja. Prema US GAAP-ovima, koristan vijek trajanja se preispituje samo kada se okolnosti toliko promijene da trenutna procjena korisnog vijeka više nije prikladna. Kao i kod MSFI-ja, trošak amortizacije se za svako razdoblje očituje u računu dobiti i gubitka, osim ako nije uključena u knjigovodstvenu vrijednost druge imovine. Metode amortizacije koje ovaj američki standard dopušta su linearna i ubrzana metoda.

²⁶ Međunarodni računovodstveni standard 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema (MRS 16). Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias16> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

9. UTVRĐIVANJE PRIHODA I RASHODA

U svibnju 2014. godine Odbori IASB i FASB izdali su nove smjernice kao dio zajedničkog projekta za razvoj zajedničkog standarda za pitanje priznavanja prihoda. Smjernice utvrđuju načela kojih bi se društva trebala pridržavati kako bi korisnicima njihovih financijskih izvještaja pružila kvalitetne informacije o prihodima, iznosima i neizvjesnosti naplate prihoda i novčanih tijekova iz ugovora s kupcima. One se odnose na većinu ugovora s kupcima za pružanje usluga i prodaje dobara, a ne odnose se na određene ugovore koji su u opsegu drugih standarda, kao što su, na primjer, ugovori o osiguranju, financijski instrumenti te ugovori o zakupu. Temeljni princip ovih smjernica zahtijeva da društvo prizna prihod na način koji opisuje prijenos obećane robe ili usluge u iznosu u kojem društvo očekuje da ima pravo. „Kako bi se navedeni princip primijenio, društvo mora poduzeti sljedeće:

- zaključiti ugovor s kupcem
- utvrditi obveze izvršenja u ugovoru
- odrediti cijenu transakcije
- dodijeliti cijenu transakcije na obveze iz ugovora
- prepoznati prihod pod pretpostavkom da će izvršiti svoje obveze.“²⁷

Definicija rashoda obuhvaća gubitke, kao i one troškove koji nastaju tijekom redovnih aktivnosti društva. Troškovi nastaju tijekom redovnih aktivnosti društva i uključuju, na primjer, troškove plaća i amortizaciju, i obično imaju oblik odljeva novca ili iscrpljivanja imovine kao što su novac i novčani ekvivalenti, zalihe, imovina, postrojenja i oprema. Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju troškova. Oni mogu, ali i ne moraju nastati u vrijeme redovnih aktivnosti društva te predstavljaju pad ekonomske koristi.

²⁷ Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

9.1. Utvrđivanje prihoda i rashoda prema MSFI-ima

Standard koji definira način i vrijeme priznavanja prihoda je MSFI 15 - Prihodi. Cilj ovog standarda je uspostaviti načela koja će društva primjenjivati kako bi se korisnicima financijskih izvještaja pružile informacije o naravi, visini, vremeni nastanka i nesigurnosti prihoda i novčanih tokova prema ugovorima s kupcima. „Temeljno načelo MSFI-ja 15 je da društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara i usluga na kupca u svoti koja odražava naknadu za koju društvo očekuje da ima pravo ostvariti.“²⁸

„Prihod se priznaje prijenosom kontrole, bilo kroz vrijeme, bilo u određenom trenutku. Kontrola nad imovinom definirana je kao sposobnost upravljanja načinom korištenja i pribavljanja svih preostalih koristi od imovine, što uključuje i sposobnost sprječavanja drugih da upravljaju načinom njenog korištenja i pribavljaju koristi od imovine.“²⁹ Pri prijenosu kontrole nad imovinom koristi se model pet koraka.

„Koristi koje se povezuju s imovinom koja se prodaje su potencijalni novčani priljevi, a to su:

- korištenje imovine radi proizvodnje dobara ili pružanja usluga
- korištenje imovine radi povećanja vrijednosti ostale imovine
- korištenje imovine radi izvršenja obveza ili smanjenja troškova
- prodaju ili razmjenu imovine
- davanje imovine u zalog za kredit
- držanje imovine.“³⁰

Kada je riječ o rashodima, načelo priznavanja rashoda navodi da se oni trebaju priznati u istom razdoblju kao i prihodi na koje se odnose. No, neke je troškove teško povezati s prihodima, poput plaća administracije i najma te su oni određeni kao troškovi razdoblja i terete razdoblje u kojem su nastali. Načelo priznavanja troškova smatra se

²⁸ Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 – Prihodi prema ugovoru s kupcima. Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs15> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

²⁹ Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 – Prihodi prema ugovoru s kupcima. Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs15> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

³⁰ Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15 – Prihodi prema ugovoru s kupcima. Dostupno na: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs15> (pristupljeno 23. studenog 2018.)

osnovnim elementom obračunske osnovice u računovodstvu, što znači da se prihodi priznaju kada su naplaćeni, a troškovi kada su nastali.

Informacije o korištenju ekonomskih resursa društva također upućuju na to koliko je učinkovito upravljanje tim resursima u društvu. Takve su informacije korisne i za predviđanje učinkovitosti u budućim razdobljima. Troškovi se priznaju kada je došlo do pada budućih ekonomskih koristi povezanih sa smanjenjem imovine ili povećanjem obveza koje se može pouzdano izmjeriti. To znači da priznavanje troškova dolazi istodobno s priznavanjem povećanja obveza ili smanjenjem imovine, kao na primjer, amortizacija opreme.

9.2. Utvrđivanje prihoda i rashoda prema US GAAP-ovima

„Američki standardi definiraju prihode kao priljeve i druga povećanja nastala u svezi s imovinom nastalih iz isporuke dobara, pružanja usluga ili nekih drugih aktivnosti koje predstavljaju napredovanje u poslovanju društva.“³¹ Radi preciznije definicije kod američkih standarda, vrlo je moguće da se u praksi pojave određene razlike, unatoč tome što je cjelokupno načelo isto kao i kod MSFI-ja.

Prihodi i dobici se mjere pomoću vrijednosti imovine koja se koristila ili prema uključenim obvezama. Prihodi od prodaje dobara i usluga priznaju se na isti način kao i kod europskih standarda. Prema američkim standardima, „vjerojatno je da će se prihodi realizirati kada su poznati sljedeći kriteriji:

- postoji dokaz o dogovoru između kupca i prodavatelja
- naplativost je osigurana
- došlo je do isporuke dobara ili usluga
- cijena se može pouzdano izmjeriti.“³²

Za razliku od MSFI-ja, US GAAP-ovi sadrže specifične zahtjeve za prihode proizašle iz višestranih dogovora. Ako dogovor sadrži više strana, prihod se dodjeljuje različitim

³¹ Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

³² Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.

komponentama na temelju njihove relativne samostalne prodajne cijene. Američki standardi govore da se prihodi mogu iskazati u bruto ili u neto svoti.

Općenito, kod rashoda ne nailazi se na značajne razlike po pitanju priznavanja istih. Kao i kod europskih standarda, rashod se priznaje kada se koristi ekonomska korist za proizvodnju dobara ili usluga. Posebno se treba obratiti pažnja na to kako su prihodi i rashodi povezani. Također, US GAAP-ovi zahtijevaju da se zadovolji princip podudaranja koji zahtijeva da se troškovi priznaju u istom rashodu kao i prihodi s kojima su ti troškovi povezani.

10. ZAKLJUČAK

Vodeći računa o tome da su američko i europsko tržište kapitala jedno od najjačih tržišta u svijetu, postavlja se pitanje koliko se zaista standardi koje društva koriste mogu približiti. Istraživanja su pokazala da se kod društava koja primjenjuju MSFI-e pokazuje veća promjena u neto dohodcima, veća promjena u novčanim tokovima te veće vrijednosti u računovodstvenim iznosima. Uz to, ta društva pravodobnije upravljaju gubitcima u odnosu na društva koja koriste US GAAP-ove. S obzirom na navedeno, društva koja se vode MSFI-ima pokazuju veću kvalitetu, nego kada su se ista društva vodila US GAAP-ovima. Korištenje različitih računovodstvenih standarda smanjuje relevantnost informacija sadržanih u financijskim izvještajima. Usporedivi i razumljivi financijski izvještaji izrađeni prema istim standardima smanjuju troškove pripreme samih izvještaja pri čemu istovremeno povećavaju transparentnost procesa na financijskih tržištima te smanjuju rizik investitora prilikom donošenja poslovnih odluka.

Proces harmonizacije najefikasniji je način usklađenja financijskog izvještavanja u svijetu te je gotovo cijeli svijet prihvatio MSFI-e kao svoje računovodstvene standarde za društva čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama. Najjednostavniji način za rješenje navedenih problema je da se nacionalni računovodstveni standardi diljem svijeta usklade s MSFI-ima te se time obvežu na primjenu jedinstvenog seta visokokvalitetnih računovodstvenih standarda koji bi bili posljedica harmonizacije MSFI-ja i US GAAP-ova.

Unatoč velikom trudu FASB-a i IASB-a još uvijek postoje značajne razlike između navedenih standarda te iz toga proizlazi da danas postoji mnogo više sličnosti, nego razlika između MSFI-ja i US GAAP-ova. S obzirom na to da proces harmonizacije još uvijek nije dovršen, na najrazvijenijim financijskim tržištima se poslovni događaji društava prikazuju na drugačiji način. Nailazi se na brojne nedostatke postojanja razlika između ovih standarda, a neki od njih su niža efikasnost tržišta kapitala, viši troškovi poslovanja te niža kvaliteta postojećih standarda. Primjena jedinstvenog skupa standarda bila bi obvezna samo za društva čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama jer bi taj skup standarda bio orijentiran zadovoljavanju potreba investitora.

Smatra se da niti MSFI-i niti US GAAP-ovi nisu najbolji standardi, već da oba imaju određene nedostatke koje računovođe mogu iskoristiti. Može se zaključiti kako primjena

različitih standarda uzrokuje postojanje manje kvalitetnih standarda koji su podložni manipulacijama u financijskom izvještavanju.

Različiti računovodstveni standardi znače da će se isti poslovni događaji interpretirati, a time i knjižiti na različite načine. Primjena različitih računovodstvenih standarda dovest će do različitih financijskih izvještaja iz kojih će slijediti i različiti financijski pokazatelji koji bitno utječu na investitore i kreditore. Uz to, troškovi poslovanja multinacionalnih kompanija su znatno viši jer svoje izvještaje moraju sastavljati prema US GAAP-ovima za potrebe američkog tržišta, a prema MSFI-ima za ostala tržišta. Problemi se javljaju i kod spajanja i preuzimanja između američkih i kompanija iz ostalih zemalja zbog problema koji nastaju primjenom različitih računovodstvenih standarda.

Radi velikih razlika u praksi dolazi do problema iz razloga što se nailazi na različita definiranja određenih stavki. Također, velike probleme izaziva priznavanje i korištenje metoda vrednovanja nekih od elemenata financijskih izvještaja. Sve zajedno to utječe na investitore, kreditore i ostale vanjske korisnike financijskih izvještaja i dovodi do nepotpunog shvaćanja informacija. Osim toga, svaki pokušaj harmonizacije financijskih izvještavanja otvarao je i puno drugih pitanja koja nisu samo računovodstvena pa je proces harmonizacije u EU zahtijevao od zemalja članica da preispitaju svoju računovodstvenu regulativu i prihvate različite kompromise, kako tehničke tako i političke prirode.

11. LITERATURA

1. Condon F., Murray, S., Kelly, L. (2006.). Comparison between U.S. GAAP and International Financial Reporting Standards. Chicago, Illinois: Grant Thornton LLP.
2. Dotzlaw R., Kalavacherla P., Munter, P., Santoro, J. (2017.). IFRS compared to US GAAP. UK: KPMG LLP.
3. Perkušić D. (2016.). Osnove računovodstva. Split: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije

INTERNET IZVORI:

4. Međunarodni računovodstveni standard 1: Prezentiranje financijskih izvještaja
5. Međunarodni računovodstveni standard 2: Zalihe
6. Međunarodni računovodstveni standard 7: Izvještaj o novčanom toku
7. Međunarodni računovodstveni standard 16: Nekretnine, postrojenja i oprema
8. Međunarodni standard financijskog izvještavanja 15: Prihodi prema ugovoru s kupcima
9. Accounting Standards Codification 230: Izvještaj o novčanom toku
10. Accounting Standards Codification 330: Zalihe
11. Investopedia, URL: www.investopedia.com
12. Accounting, URL: www.accounting.com
13. IFRS, URL: www.ifrs.com
14. RSM, URL: www.rsmus.com
15. Accounting tools, URL: www.accountingtools.com
16. IAS Plus, URL: www.iasplus.com

17. FASB, URL: www.fasb.org

12. POPIS SLIKA I TABLICA

Tablice:

Tablica 1: Usporedni prikaz naziva osnovnih financijskih izvještaja, str. 19